

archeologiczne zeszyty autostradowe

INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

zeszyt 5

**Badania
na autostradzie A4
część III**

Opracowanie
zbiorowe
pod redakcją
Bogusława Gedigi

Archeologiczne badania zlecone przez
Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad

Kolejny, 5 zeszyt Archeologicznych zeszytów Autostradowych, wydawanych przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN, to już czwarty tom opracowań wyników badań ratowniczych na śląskim odcinku autostrady A-4. Przynosi on źródłowe monografie osadnictwa badanego na kilku stanowiskach archeologicznych z epoki kamienia, wczesnej epoki brązu i wczesnego średniowiecza. Są to opracowania o pierwszorzędym znaczeniu dla poznania dawnych dziejów społeczeństw zamieszkujących tereny Śląska, a ich znaczenie w dużej mierze przekracza regionalną problematykę. Na szczególną uwagę zasługują rezultaty eksploracji stanowisk z wczesnej epoki brązu. Uzyskano je dzięki bezprecedensowym w dotychczasowej historii badań możliwościom rozpoznawania pradziejowych śladów osadnictwa na dużych przestrzeniach, stwarzanym przy okazji budowy autostrady.

archeologiczne zeszyty autostradowe

INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

ISBN 978-83-89499-37-0

9 788389 499370

INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

archaeological motorways fascicles

OF THE INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY

Fascicle No. 5

**Investigations on the A4 Motorway
Part III**

Editor
Bogusław Gediga

Wrocław 2007

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

archeologiczne zeszyty autostradowe

INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

zeszyt 5

**Badania na autostradzie A4
część III**

Praca zbiorowa
pod redakcją
Bogusława Gedigi

Wrocław 2007

komitet redakcyjny
GRZEGORZ DOMAŃSKI, BOGUSŁAW GEDIGA, MICHAŁ KOBUSIEWICZ,
JANUSZ KRUK, TADEUSZ POKLEWSKI, ROMUALD SCHILD

redaktor serii wrocławskiej
BOGUSŁAW GEDIGA

tłumaczenia na język niemiecki
JANUSZ MURCZKIEWICZ

projekt okładki i stron tytułowych
JERZY GRZEGORKIEWICZ

typografia serii
JUSTYNA WOJTYŁA-JANIAK

skład komputerowy i korekta
NATALIA KARNECKA, JAROSŁAW MICHALAK

© copyright by Zespół Badań Ratowniczych Instytutu Archeologii i Etnologii PAN
Oddział we Wrocławiu, ul. Więzienna 6, 50-118 Wrocław
Wrocław 2007

tom recenzowany przez Komisję Wydawniczą
przy Dyrektorze Instytutu Archeologii i Etnologii PAN

ISBN 978-83-89499-37-0
ISSN 1644-776X

na pierwszej stronie okładki – widok stanowiska Wojkowice 15 (fot. A. Kosicki);
na czwartej stronie okładki – szpila cypryjska kultury unietyckiej ze stanowiska Wilkowice 8 i paciorek szklany z okresu
wpływow rzymskich ze stanowiska Wilkowice 8 (fot. I. Dolata-Daszkiewicz)

wydawca
WYDAWNICTWO INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN
ZESPÓŁ BADAŃ RATOWNICZYCH INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU
ul. Więzienna 6, 50-118 Wrocław

druk i oprawa
„ELMA”
ul. Norwida 29, 50-375 Wrocław

nakład
350 EGZEMPLARZY

SPIS TREŚCI

<i>Bogusław Gediga</i> , Przedmowa	7
<i>Jarosław Bronowicki</i> , <i>Miroslaw Masojć</i> , Osadnictwo z epoki kamienia na stanowisku Zakrzów 41, woj. opolskie	9
Steinzeitliche Besiedlung auf dem Fundplatz Zakrzów 41, Woiw. Opole	56
<i>Tomasz Gralak</i> , Pochówek przedstawiciela ludności kultury pucharów dzwonowatych ze stanowiska Ślęza 13, powiat wrocławski	59
Eine Bestattung eines Trägers der Glockenbecherkultur auf dem Fdpl. Ślęza 13, Kr. Wrocław	63
<i>Tomasz Gralak</i> , Osada i cmentarzysko ludności kultury unietyckiej ze stanowiska Ślęza 13 w powiecie wrocławskim	65
<i>Krzysztof Sadowski</i> , <i>Wojciech Włodarski</i> , Analiza geomorfologiczna stanowiska archeologicznego Ślęza 13	121
Eine geomorphologische Analyse des archäologischen Fundplatzes Ślęza 13	130
<i>Tomasz Gralak</i> , Osadnictwo ludności kultury unietyckiej na stanowisku Wojkowice 15, gmina Żórawina, powiat wrocławski	131
Besiedlung der Aunjetitzer Kultur auf dem Fundplatz Wojkowice 15, Gemeinde Żórawina, Kreis Wrocław	297
<i>Krzysztof Sadowski</i> , <i>Wojciech Włodarski</i> , Analiza geomorfologiczna stanowiska archeologicznego Wojkowice 15	305
Eine geomorphologische Analyse des archäologischen Fundplatzes Wojkowice 15	315
<i>Paweł Dąbrowski</i> , <i>Stanisław Gronkiewicz</i> , Ocena antropologiczna ludzkich szczątków kostnych ze stanowiska Wojkowice 15, gmina Żórawina, powiat wrocławski	317
Anthropologische Bewertung menschlicher Knochenreste vom Fundplatz Wojkowice 15, Gem. Żórawina, Kr. Wrocław	322
<i>Wiesława Chrzanowska</i> , <i>Anna Krupska</i> , Szczątki kostne zwierząt z obiektów kultury unietyckiej ze stanowiska Wojkowice 15	323
Tierknochenreste von den Objekten der Aunjetitzer Kultur auf dem Fundplatz Wojkowice 15	329
<i>Stanisław Madej</i> , <i>Agnieszka Wójcik</i> , Analiza petrograficzna wybranych zabytków kamiennych ze stanowiska Wojkowice 15, powiat wrocławski	331
Eine petrographische Analyse gewählter Steinfunde vom Fundplatz Wojkowice 15, Kr. Wrocław	334
<i>Krzysztof Nowaczyk</i> , <i>Lubomiła Nowaczyk</i> , Osada z okresu wczesnego średniowiecza na stanowisku Wilkowice 8, gm. Żórawina, woj. dolnośląskie	335
Eine frühmittelalterliche Siedlung auf dem Fundplatz Wilkowice 8, Gem. Żórawina, Niederschlesische Woiwodschaft	413

PRZEDMOWA

Kolejny tom *Archeologicznych Zeszytów Autostradowych* przynosi dalsze opracowania źródłowe wyników badań ratowniczych, prowadzonych na dolnośląskim odcinku przebudowywanej autostrady A-4. Opracowania są realizowane zgodnie z przyjętymi założeniami, iż będą one obejmowały poszczególne fazy osadnicze, stwierdzone na danym stanowisku archeologicznym, nie zaś całość wyników badań. Prawie na wszystkich bowiem badanych na dolnośląskiej trasie autostrady A-4 stanowiskach były odkrywane pozostałości osadnictwa z różnych okresów pradziejowych oraz wczesnego średniowiecza, a także średniowiecza oraz czasów nowożytnych. Osadnictwo z tych różnych wycinków chronologicznych łączy w tym przypadku jedynie miejsce występowania, różna jest natomiast problematyka badawcza. Tak więc na stanowisku Zakrzów 41, woj. opolskie najbogatsze były pozostałości osadnictwa ludności kultury łużyckiej, będące przedmiotem innego monograficznego opracowania, które zostanie opublikowane w jednym z kolejnych, najbliższych tomów *Zeszytów*. W tym tomie natomiast prezentujemy źródłowe opracowanie osadnictwa epoki kamienia na stanowisku w Zakrzowie. Podobnie jest w przypadku innych stanowisk, m.in. Wojkowice stan. 15, z bogatym osadnictwem neolitycznym i okresu

wpływów rzymskich. Niniejszy tom przynosi tylko opracowanie źródłowe osadnictwa ludności kultury unietyckiej na tym stanowisku. Zaprezentowano w nim również źródłową monografię wczesnośredniowiecznego osadnictwa na stanowisku w Wilkowicach, stan. 8, a opracowanie osadnictwa ludności kultury przeworskiej zostało opublikowane już w tomie wcześniejszym. Przyjęta koncepcja niesie za sobą również pewne trudne problemy, stwarzane przez fakt, że opracowania podejmowane są przez różnych badaczy i w różnym czasie.

Niniejszy tom zawiera cenne, nowe źródła, jak również podejmowane na ich podstawie problemy badawcze. Na szczególne podkreślenie zasługuje opracowanie osadnictwa ludności kultury unietyckiej na stanowisku w Wojkowicach. Jest to bowiem kolejne i znaczące poznanie wycinka pradziejów wczesnej epoki brązu na naszych ziemiach, dotąd nie najlepiej poznanego. Nowe źródła znacząco poszerzają naszą znajomość tego ważnego okresu w dziejach naszych ziem, zwłaszcza ich strefy zachodniej. Umożliwiają bogatsze ukazywanie udziału społeczeństw zamieszkujących wtedy zachodnią strefę ziem polskich w ważnych procesach kulturowych dokonujących się wtedy w Europie.

Bogusław Gediga